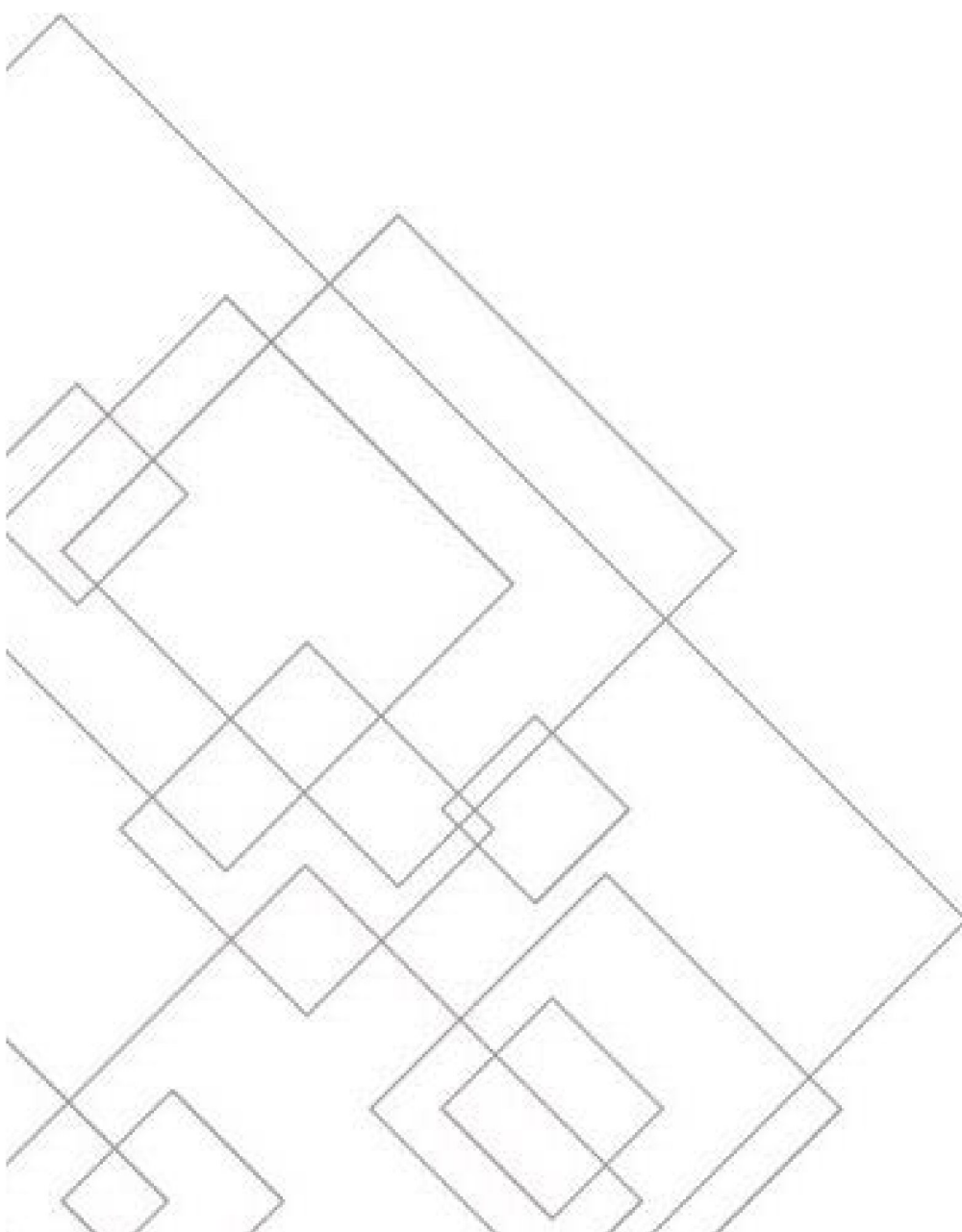

FoU-prosjekter 2016

IMDi
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Innhold

Rask bosetting av flyktninger	1
«Norskopplæring for personer i asylmottak» (Uni Research Rokkansenteret-rapport 2016:2).....	1
«Behovet for tolk i asylkjeden» (Oxford Research AS).....	3
«Avtalt selvbosetting blant flyktninger» (NIBR-rapport 2016:5).....	4
«Bosettingsklare flyktninger som finner bolig på egen hånd. Erfaringer fra casekommuner og flyktninger. Rapport 2» (NIBR-rapport 2017:1)	6
Integreringsmottak.....	7
Flere nyankomne/innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsliv.....	9
«Lokale utviklingsverksteder - samarbeid mellom kommune, frivilligheten og arbeidsgivere i møte med økt antall flyktninger» (Agenda Kaupang).....	9
«Boveiledning og veiledning i boligkarriere for flyktninger – en sammenstilling av erfaringer og kunnskap» (Rambøll)	11
«Sysselsetting av innvandrere - regionale muligheter og barrierer for inkludering» (NIBR-rapport 2015:20).....	13
Økt sysselsetting og kvalifisering i Groruddalen	16
KUMBi - Prosessveiledning og følgeevaluering av kommunale utviklingsmidler 2013-2016	16
«Getting out the vote. Experiments in voter mobilization among immigrants and natives in Norway» (ISF).....	17
«Med mandat til å hjelpe. Integreringsrådgivere ved norske utenriksstasjoner: Erfaringer og anbefalinger» (Fafø-rapport 2016:11).....	18
«Folkehelse og integrering» (NIBR).....	20
Innvandrerorganisasjoners rolle og potensial i lokalt integreringsarbeid	20
Serier	21
Kommuneundersøkelsen 2015	21
Kunnskapssenteret for helsetjenesten i Folkehelseinstituttet, Velferdsseksjonen	22
Beregningsutvalgets kartlegginger	23
Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger i 2015.....	23
Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige i 2015	25
Kommunenes utgifter i 2015 som vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere.....	26

Rask bosetting av flyktninger

«Norskopplæring for personer i asylmottak» (Uni Research Rokkansenteret-rapport 2016:2)

Rapporten undersøker norskopplæringstilbudet som kommunene gir personer som bor på asylmottak. Rapporten drøfter også hvordan kommunene skal kunne gi et godt opplæringstilbud i lys av økte asylankomster. Det er Uni Research som i samarbeid med ideas2evidence, har laget rapporten på oppdrag fra IMDi.

Det finnes to ordninger med norskopplæring for personer som bor på asylmottak:

1. Kommunen der mottaket ligger, kan gi tilbud om opplæring til beboere som venter på å få behandlet asylsøknaden sin.
2. Når en person har fått innvilget opphold, skal kommunen tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap

etter introduksjonsloven.

Hovedfunn

Norskopplæring til asylsøkere på mottak:

- Norskopplæring til asylsøkere framstår som et fungerende tilbud og har god oppslutning i kommune-Norge. Alle vertskommunene i utvalget tilbyr norskopplæring til asylsøkere.
- Kommuneledelse, opplæringssentre og asylmottak ser på opplæringen som viktig både med tanke på den kortsiktige og langsiktige integreringen i Norge og som nødvendig for å skape trygghet i lokalsamfunnene.
- Tilbudet tilpasses den enkelte deltaker i mindre grad enn tilbudet til personer med opphold.
- Det er usikkerhet rundt hva som er egnet timeantall i uka, gitt ulik vektlegging av det som kan oppfattes som ulike delmål med ordningen, nemlig basiskunnskap, trivsel og langsiktig integrering.
- Overgangen fra norskopplæring til asylsøkere til norskopplæring etter introduksjonsloven i samme kommune fungerer bra.

Norskopplæring etter introduksjonsloven for personer med oppholdstillatelse som bor på mottak:

- Tilbudet preges av variasjon både mellom kommunene og mellom deltakere som er bosatt i kommunen og som bor på mottak i samme kommune. Ifølge kommunene er årsaken ressursprioriteringer: Tydelige krav til innhold i introduksjonsprogrammet gjør at personer som er bosatt i kommunen blir prioritert.
- Ved en tredjedel av opplæringssettene får mottaksbeboere færre timer og et mindre tilpasset tilbud enn de som er bosatt i kommunen.
- Bare 58 prosent av opplæringssettene oppgir at de tilbyr opplæring i samfunnskunnskap til beboere på mottak med rett og plikt til opplæringen.
- Det er særlige utfordringer knyttet til opplæring for beboere på mottak med spesielle behov. I motsetning til personer som er bosatt i kommunen, er ikke disse omfattet av ekstra tilskuddsordninger for tilrettelegging av tilbudet.
- I overgangen fra opplæring i vertskommunen til bosettingskommunen, er det lite informasjonsflyt mellom kommunene.
- Innretning og forvaltning av tilskuddsordningene
- Tilskuddsordningene legger til rette for fleksibilitet i organiseringen av tilbudet, og gir kommunene mulighet til å tilpasse tilbudet stadige og ofte raske svingninger.
- Deling av tilskudd mellom kommuner skjer på bakgrunn av botid i kommunen, og ikke antall undervisningstimer som blir gitt. Med en slik delingsnøkkel opplever kommunene at de kan få deltakere som har fått lite undervisning i en annen kommune som likevel har mottatt tilskudd. Kommunene må dermed gi flere timer for mindre tilskudd.

Anbefalinger

- Rammebetingelsene, inkludert tilskuddsordningene, må innrettes slik at behovet for fleksibilitet og lokal tilpasning ivaretas.
- Det er behov for tydeligere retningslinjer for omfang og innhold i tilbudet for beboere på mottak med rett og plikt til norskopplæring etter introduksjonsloven. Dette gjelder først og fremst antall timer per uke, men også at disse deltakere bør få tilbud om språkpraksis og samfunnskunnskap.
- Et likere tilbud på tvers av kommuner vil kunne redusere misnøyen med delingen av norsktilskuddet kommuner imellom.
- Opplæring for asylsøkere bør inngå som en del av kommunens ansvar som vertskommune, fremfor å være en frivillig ordning.

- Forutsigbare rammer og økt engasjement fra kommuneledelsen må til for å opprettholde og videreutvikle et godt opplæringstilbud ved økte flyktningsankomster.

Last ned:

[Uni Research rapport 2-2016 – Norskopplæring for personer i asylmottak \(2 MB\)](#)

«Behovet for tolk i asylkjeden» (Oxford Research AS)

Formålet med prosjektet var å innhente kunnskap om tolkebehovet i asylkjeden. Kunnskapen skulle muliggjøre bedre prognoser over tolkebehovet som følge av antall asylankomster og således danne grunnlag for mer treffsikre tiltak.

Hovedproblemstilling handlet om det gjennomsnittlige tolkebehovet for en asylsøker, fra ankomst til Norge og til han eller hun flytter ut av mottak. Prosjektet skulle også identifisere faktorer som fører til variasjoner i tolkebehovet samt identifisere de ulike møtepunktene mellom asylsøker og det offentlige der det er behov for tolk. Videre skulle prosjektet undersøke hvordan tolkebruken er organisert i de ulike møtene med det offentlige med sikte på å

identifisere god og dårlig praksis, samt avdekke et eventuelt underforbruk av tolk.

Oxford Research AS ble tildelt oppdraget.

Rapporten vil bli publisert på imdi.no.

«Avtalt selvbosetting blant flyktninger» (NIBR-rapport 2016:5)

NIBR har gjennomført kartleggingen på oppdrag fra IMDi. Dette er første del av et større oppdrag om flyktninger som finner bolig på egen hånd. Andre del av oppdraget vil se på konsekvenser av avtalt selvbosetting.

Rapporten baserer seg på funn fra spørreundersøkelser blant kommuner og asylmottak. I tillegg bygger NIBR analysene sine på tilgjengelige registerdata, intervjuer med representanter for kommuner, IMDi og UDI, samt dokumentstudier.

Hovedfunn

- Minst 100 kommuner praktiserer eller tillater avtalt selvbosetting. Med bakgrunn i NIBRs frafallsanalyse, er det imidlertid grunn til å anta at det reelle tallet er i overkant av 140 kommuner.
- Kommuner som praktiserer avtalt selvbosetting finnes over hele landet. Andelen er størst i de mest sentrale kommunene, og lavest i de minst sentrale.
- I en fjerdedel av kommunene som praktiserer avtalt selvbosetting, utgjør denne formen for bosetting en betydelig andel av bosettingene. I de resterende kommunene gjelder det bare noen få flyktninger.
- Det er flest enslige voksne menn som bosetter seg gjennom avtalt selvbosetting, og det er de mest ressurssterke innenfor denne kategorien flyktninger som benytter seg av muligheten.
- Avtalt selvbosetting fører til bedre utnyttelse av boligmarkedet, og til raskere bosetting av flyktninger.
- Utfordringer ved ordningen
- For kommunene er det en utfordring at avtalt selvbosetting medfører økt arbeidsbelastning.
- Fra mottakene rapporteres det mest om utfordringene flyktningene opplever i forbindelse med ordningen. Det handler om språkbarrierer, at flyktninger diskrimineres på boligmarkedet, prisnivå på utleieboliger, tidsbruk i behandling av forespørsler om avtalt selvbosetting samt manglende oversikt over hvilke kommuner som praktiserer avtalt selvbosetting og på hvilke premisser.
- Informasjonsformidling om avtalt selvbosetting til bosettingsklare flyktninger er mangelfull. 40 prosent av kommunene driver aktiv informasjonsformidling, men dette gjøres primært muntlig og gjerne via «ryktebørsen». Informasjonen blir

uoversiktlig for mottak og flyktninger, noe som forsterkes ytterligere ved at praksisen varierer mellom kommunene og også kan være skiftende innenfor en og samme kommune.

Anbefalinger for videreutvikling av ordningen

- Mer formalisert praksis i kommunene - utarbeiding av skriftlige retningslinjer som offentliggjøres, vil gjøre praksisen med avtalt selvbosetting mer forutsigbar og konsistent, og mindre personavhengig.
- Kommuner bør ha ansatte med særlig ansvar for å følge opp avtalt selvbosetting. For mindre kommuner kan det være hensiktsmessig å bygge opp slik kapasitet gjennom interkommunale samarbeid.
- For å redusere arbeidsbelastningen, kan kommunene fastsette målgrupper for ordningen og sette som vilkår at selvbosatte flyktninger må finne ny bolig selv dersom de ønsker å flytte.
- Hvis kommunen er behjelpelig med depositum eller betaler tomgangsleie, er det enklere for flyktninger å benytte seg av avtalt selvbosetting.
- Informasjon om muligheter og betingelser for avtalt selvbosetting bør skriftliggjøres og gjøres tilgjengelig for eksempel på kommunenes nettsider, helst på flere språk. Det bør også etableres en nasjonal oversikt over muligheter for avtalt selvbosetting i kommunene.

Last ned:

[NIBR-rapport 2016:5 – Avtalt selvbosetting blant flyktninger](#) (2 MB)

«Bosettingsklare flyktninger som finner bolig på egen hånd. Erfaringer fra casekommuner og flyktninger. Rapport 2» (NIBR-rapport 2017:1)

NIBR har gjennomført et oppdrag om bosettingsklare flyktninger som finner bolig på egen hånd.

Oppdragets del 1 ble finansiert av IMDI. Sluttrapport ble offentliggjort våren 2017, se punkt 1.3 for nærmere omtale.

Del 2 av oppdraget er samfinansiert av IMDi og Husbanken og baserer seg på casestudier i kommuner som benytter avtalt selvbosetting relativt ofte. Hensikten med dybdestudien er å få mer kunnskap om ordningen med avtalt selvbosetting basert på disse kommunenes og flyktningenes erfaringer. I del 2 drøfter også forskerne hvilke implikasjoner ordningen har for bosettingssystemet, for flyktningene og på samfunnsnivå.

Hovedfunn

- Avtalt selvbosetting har påvirket bosettingssystemet positivt. I casekommunene har bosettingskapasiteten økt og bosettingen går raskere. Fravær av statlige insentiver har imidlertid bidratt til at relativt få kommuner har avtalt selvbosetting i sin verktøykasse.
- For flyktningene som benytter seg av avtalt selvbosetting, er det ikke først og fremst tilgang på bolig som avgjør kommunevalg, men forhåpninger om muligheter i utdannings- og arbeidsmarkedet. Ordningen vrir dermed bosettingspolitikken noe tilbake til såkalt god bosetting.
- De avtalte selvbosetterne utløser et annet boligpotensiale enn ved ordinær bosetting fordi de bosetter seg på flere, og ulike, typer nabolag. Slik kan en positiv integreringseffekt oppstå fordi det er større sjanse for at flyktninger får norske naboer, fordelingen av barn med flyktningbakgrunn på skolene, helsestasjoner osv. blir annerledes.
- Dersom omfanget av avtalt selvbosetting øker betydelig i de mest attraktive kommunene, kan fordelene oppveies av potensielle ulemper i den forstand at det kan bli vanskelig å finne tilfredsstillende boliger.
- Avtalt selvbosetting kan innebære større risiko for dårlige boforhold, for at flyktninger blir utnyttet og/eller mister boliger. Mange avtalte selvboettere fortsetter å bo trangt også etter endt introduksjonsprogram.

- Avtalt selvbosetting forfordes til resurssterke flyktninger. Ressurssterk handler her om å ha evne til å bygge opp nettverksressurser. Tilgangen til uformelle sosiale nettverk er den viktigste ressursen å rå over ettersom hovedkilden til informasjon er jungeltelegrafene og sosiale media blant flyktninger
- Kommunene opplever at avtalte selvboettere er mer tilfredse med boligen enn de som får tildelt bolig av kommunen, trolig fordi boligen er et resultat av egen innsats.
- Robustheten i det kommunale bosettingssystemet styrkes når flyktningene selv er aktive. Skal avtalt selvbosetting fungere godt over tid, må imidlertid kommunene tilpasse sin boligsosiale praksis slik at flyktningene får mulighet til å lykkes og ikke ender opp i køen av vanskeligstilte.
- Prinsippet om kommunal frivillighet i bosetting av flyktninger opprettholdes ved avtalt selvbosetting, men beslutningsinstansen flyttes fra IMDi til flyktningen når det gjelder hvilke flyktninger som skal boettes hvor.

Anbefalinger

- Staten må bidra til spredning av informasjon til kommuner, asylmottak og flyktninger.
- Kommunene bør markedsføre muligheten for avtalt selvbosetting til flyktninger og asylmottak. Kommunene kan inkludere avtalt selvbosetting i sin verktøykasse, f.eks. gjennom regulering, økonomiske betingelser o.l., samt sikre veiledning av flyktninger og utleiere.

Oppdraget ble ferdigstilt i januar 2017.

Forventet publiseringstidspunkt er tidlig mars 2017.

Integreringsmottak

Formålet med integreringsmottakene er at nyankomne flyktninger skal komme raskere i gang med arbeid og deltakelse i samfunnet. Målgruppen er flyktninger som nylig har fått innvilget beskyttelse i Norge, og asylsøkere som sannsynligvis vil få oppholdstillatelse.

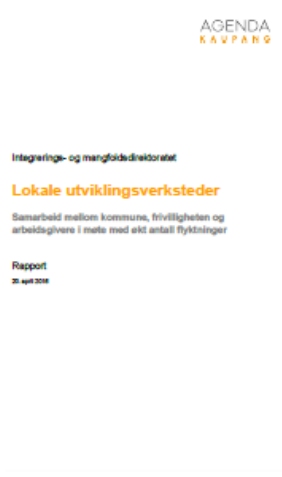
Forskjellen mellom integreringsmottak og ordinære mottak er i hovedtrekk at beboerne i integreringsmottakene skal ha et fulltids kvalifiseringsprogram med kompetansekartlegging, karriereveiledning og kvalifiseringstiltak. Deltakerne i fulltidsprogrammet skal gis grunnleggende ferdigheter i norsk, innsikt i norsk samfunnsliv og forberedes for deltakelse i arbeidslivet.

Beboerne skal i hovedsak bosettes i samme kommune som mottaket ligger i. På den måten kan beboere fortsette i kvalifiserende aktiviteter uten avbrudd, også etter at de er blitt bosatt i kommunen.

Evaluering av ordningen med integreringsmottak, igangsettes våren 2017, på oppdrag fra Justisdepartementet. Evalueringen skal både se på implementering av ordningen og effekt av opphold i integreringsmottak på arbeids- og samfunnsliv.

Flere nyankomne/innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsliv

«Lokale utviklingsverksteder - samarbeid mellom kommune, frivilligheten og arbeidsgivere i møte med økt antall flyktninger» (Agenda Kaupang)

Agenda Kaupang har gjennomført tre lokale utviklingsverksteder, der frivilligheten, næringslivet og kommunen har sett på samarbeidsløsninger i integreringsarbeidet. Sluttrapporten inkluderer forslag til modell for gjennomføring av slike verksteder.

Med økte flyktningeankomster som bakteppe, har konsulentselskapet Agenda Kaupang, på oppdrag fra IMDi, gjennomført et pilotprosjekt som utforsker nye løsninger i integreringsarbeidet lokalt. Målet har vært å få til bedre kvalitet, raskere og mer effektive integreringsløp for nyankomne asylsøkere og flyktninger, herunder enslige mindreårige.

I prosjektet har man sett på hvordan kommunene i større grad kan utnytte næringslivets og frivillige organisasjoners kompetanse og ressurser i møte med nyankomne innvandrere: Hvordan kan kommunene involvere frivilligheten og arbeidsgivere i det langsiktige arbeidet med å bosette og integrere flyktninger? Hvordan kan man få til raskere og mer effektive integreringsløp?

Tønsberg, Hamar og Flora har vært «pilotkommuner» i prosjektet, og det har blitt gjennomført lokale utviklingsverksteder med deltakelse fra frivillighet, næringsliv, asylmottak m.m. Områdene bosetting, kvalifisering og sysselsetting, og deltakelse og inkludering ble valgt ut som temaer i verkstedene, basert på et vanlig forløp i en integreringsprosess.

Hensikten med verkstedene har vært å fremme dialog om effektiv og god praksis, og identifisere nye løsninger når det gjelder tiltak for flyktninger og asylsøkere. Dette gjelder både for ordinære og lovpålagte tjenester, og komplementære og supplerende tjenester. Målet har vært at deltakerne skal se sine ansvarsområder opp mot hverandre, og utvikle nye tiltak gjennom samarbeidsrelasjoner.

Erfaringene fra verkstedene i de tre kommunene er oppsummert i sluttrapporten, som inkluderer forslag til modell for gjennomføring av slike verksteder i andre norske kommuner.

Modellen er også illustrert i en film:

<https://www.youtube.com/watch?v=jk8HFqavuP0>

Hovedfunn og anbefalinger

- Erfaringene fra pilotkommunene viser et stort behov for felles møteplasser for frivilligheten, næringslivet og kommunene. Det finnes få eller ingen fora der arbeidsgivere, frivilligheten og kommunen samles for å løse utfordringer knyttet til integrering eller andre lokale samfunnsflokker.
- Kommunene har ikke alltid oversikt over omfanget av frivillig aktivitet i egen kommune. En kommunal frivillighetskoordinator kan derfor ha en viktig funksjon.
- Det er kommunen som bør være initiativtaker og tilrettelegger for et godt og konstruktivt samarbeid mellom de tre partene. Tiltak der kommunen har hovedansvaret for oppfølging har kortere vei til realisering.
- Forankring og deltakelse fra den politiske og administrative ledelsen i kommunen er en fordel. For eksempel i Tønsberg deltok rådmannen, og gjennom denne forankringen ble det besluttet å opprette en frivillighetskoordinator tilknyttet rådmannens stab.
- For at næringslivet skal kunne bidra i prosessen med sysselsetting av flyktninger er det viktig med gode insentivordninger for bedriftene, og reell oppfølging av flyktingen fra det offentlige side.

Last ned:

[Agenda Kaupang: Lokale utviklingsverksteder](#) (1 MB)

«Boveiledning og veiledning i boligkarriere for flyktninger – en sammenstilling av erfaringer og kunnskap» (Rambøll)

IMDi
2016
Rapport
Februar 2017

BOVEILEDNING OG
VEILEDNING I BOLIGKARRIERE
FOR FLYKTNINGER
EN SAMMENSTILLING AV ERFARING OG KUNNSKAP

RAMBØLL

Hovedmålet med prosjektet har vært å sammenstille eksisterende erfaringer og kunnskap om hvordan kommunene kan tilby flyktninger boveiledning og veiledning i boligkarriere, med særlig vekt på hvordan dette kan tilbys som del av introduksjonsprogrammet.

Oppdraget er utført av Rambøll på oppdrag fra IMDi, og identifiserer gode grep som kommunene kan ta i bruk for å bistå flyktninger til å bli selvhjulpne på det private eie- eller leiemarkedet. Sluttleveransen består av en hovedrapport og et erfaringshefte. De gode eksemplene som trekkes frem i erfaringsheftet bygger på funn i hovedrapporten. Begge sluttproduktene skal legge grunnlag for god erfaringsformidling til kommuner og

andre som er i prosjektets målgruppe.

Hovedfunn i sluttrapporten

- Rambølls kartlegging viser at det er tre overordnede måter å arbeide med tematikken på og at mange kommuner kombinerer de ulike tilnærmingene:
- Veiledning som kurs
- Veiledning som individuell oppfølging i hjemmet
- Veiledning fra boligkontor eller boligjeneste
- Mange av kommunene har boveiledning og veiledning i boligkarriere som en integrert del i introduksjonsprogrammet og/eller som forberedende kurs. Ofte legges undervisningen til perioder hvor de ansatte som jobber med norskopplæring og kvalifisering har fri, men hvor det likefullt gjennomføres obligatorisk undervisning for programdeltakerne (altså høst-, vinter- eller sommerferie).
- Kommunene opplever det som nyttig og hensiktsmessig å inkludere tema som omhandler bolig som en del av introduksjonsprogrammet, samtidig som de også er opptatt av at programmet primært skal handle om kvalifisering og arbeid og at praktiske forhold slik som bolig ikke skal ta en for stor del av programmet.
- På grunnlag av kartleggingen, er Rambølls vurdering at det finnes gode argumenter for at kommunene tar boveiledning og veiledning i boligkarriere inn

i introduksjonsprogrammet så lenge det er hensiktsmessig ut i fra den enkeltes behov.

- Uavhengig av organisering, erfarer mange kommuner at teoretisk gruppeundervisning har noen begrensinger og at det er viktig med praktiske demonstrasjoner ettersom det gir bedre forståelse av begrepene.
- Selv om mange kommuner jobber målrettet og systematisk med boveiledning og veiledning i boligkarriere, er det i noen kommuner manglende stabilitet og kontinuitet i arbeidet, manglende skriftliggjorte rutiner og svak forankring i kommunale planer.
- Kartleggingen viser at skal kommunene lykkes med å selvstendiggjøre flyktninger på boligmarkedet, må kommunene i større grad samarbeide på tvers for å ta i bruk det samlede virkemiddelapparatet, herunder Husbankens boligsosiale virkemidler, NAVs virkemidler og andre kommunale virkemidler.
- Kartleggingen viser også at flyktninger som er bosatt i det private leiemarkedet i større grad bør følges opp med råd og veiledning for kjøp av egen bolig. Kommunene kan også bli bedre på å følge opp flyktninger som har fullført introduksjonsprogrammet.

Anbefalinger

- Mange flyktninger har behov for tett individuell oppfølging også utenfor det som tilbys som en del av introduksjonsprogrammet. Rambøll vurderer at kommunene også bør yte andre former for individuelt tilpasset veiledning som ikke inngår som en del av introduksjonsprogrammet.
- Kommunene bør i større grad vektlegge praktisk undervisning enten i grupper eller i den enkeltes hjem.
- Arbeidet med boveiledning og veiledning i boligkarriere bør i større grad nedfelles i kommunale planer, skriftliggjøres i rutinebeskrivelser eller lignende.
- Kommunenes deltakelse i Husbankens programsatsing har vært viktig for å sette tematikken boveiledning og boligkarriere på agendaen. Deltakelse i slike satsinger har bidratt til mer strategisk og langsiktig arbeid, samt forankring. Med bakgrunn i dette, vurderer Rambøll at statlige myndigheter bør støtte opp under og legge til rette for langsiktig og strategisk arbeid på feltet.
- Sentrale myndigheter bør sikre at personer som bor lenge på mottak får grunnleggende boferdigheter før bosetting i kommunene.
- Å inkludere målet om egen bolig som et langsiktig mål i individuell plan – dette for å sikre eierskap til prosessen og motivere flyktningene til å komme videre i boligkarrieren.

- I erfaringsheftet presenteres konkrete grep fra ni kommuner nærmere. Kommunene er valgt ut fordi de har tatt ett eller flere grep som har ført til gode resultater for kommunen og flyktningen selv.

Oppdragets funn vil blant annet bli formidlet på: VEIVISER BOLIG FOR VELFERD <https://www.veiviseren.no/>.

Forventet dato for ferdigstillelse: februar 2017.

Forventet tidspunkt for publisering: mars 2017.

«Sysselsetting av innvandrere - regionale muligheter og barrierer for inkludering» (NIBR-rapport 2015:20)

Rapporten er utarbeidet av Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) på oppdrag fra Kompetansesenter for Distriktsutvikling og IMDi. Den bygger på en empirisk casestudie og utgjør andre leveranse i det større FoU-prosjektet «Sysselsetting av innvandrere: Regionale muligheter og barrierer for deltakelse og inkludering». Første leveranse var en kunnskapsoppsummering som ble publisert i juni 2015.

Innsikt i regionale betingelser som påvirker sysselsetting.

I studien blir region trukket inn som forklaringsfaktor for sysselsetting og inkludering. Den gir innsikt i hvordan regionale betingelser påvirker innvandreres muligheter og barrierer i regionale arbeidsmarkeder. Prosjektet ser på

både arbeidsinnvandrere, flyktninger og familieinnvandrere.

Hvilke muligheter og barrierer bidrar til å fremme eller hemme økt sysselsetting av innvandrere i ulike typer arbeidsmarkedsregioner?

Finnes det et uutnyttet potensial regionalt/lokalt for samhandling og samspill, som kan bidra til økt sysselsetting av innvandrere og bedre utnyttelse av deres kompetanse og arbeidskraft?

Er det noen sammenheng mellom innvandreres deltakelse i det regionale arbeidsmarkedet og inkludering i lokalsamfunnet, og hvilke sammenhenger er det i tilfelle snakk om?

Regional samhandling er viktig for innvandreres sysselsetting.

Case-studiene bekrefter mange av funnene i kunnskapsoppsummeringen, men gir også ny innsikt om innvandrere og sysselsetting.

Hovedfunn

- Arbeidet knyttet til sysselsetting av innvandrere går på tvers av ulike sektorer og beslutningsnivåer, og et samarbeid på tvers av sektorer kommer ikke av seg selv.
- Forankring på administrativt og politisk toppnivå i kommunene, i fylkeskommunene og i næringslivet, kan være med å fremme mer samhandling og samarbeid om sysselsetting av innvandrere i kommuner og bo- og arbeidsregioner.
- NIBR trekker fram fylkeskommunen som en aktør som kan ta ansvar for samhandling og gi arbeidet strategisk retning og legitimitet. I casene hadde ikke fylkeskommunen tatt en slik rolle, men de kan ta denne rollen for å fremme og samordne næringsutvikling, tilflytting (også bosetting av flyktninger) og integrering av innvandrere i arbeidsmarkedet regionalt. Økningen i antallet flyktninger som skal bosettes de neste årene kan bidra til at fylkeskommunen tar tydeligere grep innen feltet.
- Det etterlyses nytenkning og politiske vurderinger lokalt om hvor integreringsarbeidet burde plasseres i det kommunale systemet. En informant sier det slik: «Plasseringen av integreringsarbeidet i sosialsektoren gir assosiasjoner til at flyktningene må hjelpes. Plassering i kultursektor knyttes til deltakelse og inkludering. Plassering i utviklings- eller næringsenhet kan derimot gi assosiasjoner til at flyktninger og andre innvandrere kan bidra i utviklingen av kommunen, parallelt med eller koplet til næringsutvikling».
- Dersom alle innvandrere skal kvalifiseres til deltakelse i lokalsamfunnet og på arbeidsmarkedet, må det utvikles strategier som fremmer dette på hvert politiske nivå, i regioner og kommuner. Det vil bidra til styrking av lokalsamfunnene og regionene. Med det store bosettingsbehovet i årene fremover, vil slike strategier kunne få stor betydning for inkludering.

Last ned:

[NIBR-rapport 2015:20 – Sysselsetting av innvandrere – regionale muligheter og barrierer for inkludering](#) (1 MB)

[NIBR-rapport 2014:25 – Innvandrere og sysselsetting i et regionalt perspektiv – en kunnskapsoppsummering](#) (3 MB)

Innvandring, inkludering, sysselsetting
og lokal utvikling

TEMAHEFTE

Temaheftet «Innvandring, inkludering, sysselsetting og lokal utvikling» inneholder fagtekster basert på funn i rapporten over, samt eksempler fra kommuner som har gjort gode grep.

Heftet er ment som læring og inspirasjon til kommuner som ønsker å nyttiggjøre seg av andre kommuners erfaringer, og bruke disse i eget utviklingsarbeid.

Følgende temaer belyses med fagtekster og eksempler:

- Lokalsamfunn endrer seg med innvandring.
- Gi arbeidet med integrering tydelig retning.
- Nettverk øker sjansen for jobb.
- Gode grep for å styrke sysselsettingen.

Temaheftet vil bli publisert på imdi.no i løpet av februar.

Økt sysselsetting og kvalifisering i Groruddalen

Program for økt sysselsetting og kvalifisering i Groruddalen (ØKS) er et samarbeid mellom bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner, Utdanningsetaten, NAV Oslo og IMDi Øst. Fra 2017 er programmet ett av tre programmer i den nye Groruddalssatsningen.

Programmet vil stimulere samarbeidsprosjekter der det utvikles og testes nye modeller innen sysselsettings- og kvalifiseringsfeltet. Målet er bedre levekår for innvandrere bosatt i Groruddalen, gjennom økt deltakelse i arbeidslivet.

Programmet vil i 2017 prioritere delfinansiering av utviklingsprosjekter som:

- Utvikler og tester modeller for bedre kartlegging.
- Utvikler og tester modeller som gir mer helhetlig kvalifiseringsløp med inntektssikring.
- Utvikler og tester modeller for mer samordnet oppfølging av jobbsøkere.
- Utvikler og tester teknologi som kan benyttes inn i arbeidet.
- Videreutvikler introduksjonsprogrammet i Groruddalen.

Leveranser:

- Prosjektveiviser
- Kommunikasjons- og tjenestestrategi
- Utviklingsprosjekter i egen regi, med IMDi som observatør.

KUMBi - Prosessveiledning og følgeevaluering av kommunale utviklingsmidler 2013-2016

Formålet med kommunale utviklingsmidler (KUM) er å øke kvaliteten og bedre resultatene i kommunenes integreringsarbeid, med vekt på opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

KUMBi-prosjektet skal bidra til profesjonalisering av IMDi som samarbeidspartner for kommuner gjennom:

- god og målrettet tilskuddsforvaltning
- arbeidsmetoder som fremmer kommunalt eierskap og lederskap
- differensierte tjenester og produkter som treffer kommunenes ulike behov

Utviklingsarbeidet som ble gjort i prosjektet skal ha overføringsverdi til andre tilskuddsordninger og IMDis oppfølging av kommunene generelt.

Prosjektet har hatt to hovedfokus:

1. Utvikling og følgeevaluering av IMDis arbeid med tilskuddsordningen.
2. Kompetanseheving av IMDis ansatte innen prosessledelse og prosjektarbeid.

Sluttrapporten vil være ferdigstilt i februar 2017.

«Getting out the vote. Experiments in voter mobilization among immigrants and natives in Norway» (ISF)

Report 2016:12

Johannes Bergh, Dag Arne Christensen and Richard E. Matland

I denne studien har Institutt for samfunnsforskning sendt ut brev og SMS til grupper av potensielle velgere, mens andre, som ikke har mottatt tiltak, representerer kontrollgrupper. Studien ble gjennomført under kommune- og fylkestingsvalget i 2015 på oppdrag fra IMDi og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Funnene fra studien viser at det å motta en SMS eller et brev i forkant av valget har effekt for alle grupper, og at slike tiltak kan gjennomføres i større skala ved framtidige valg. Aller størst effekt har tiltakene i grupper med lav valgdeltakelse i utgangspunktet; unge velgere og innvandrere som stemmer for første gang. Studien viser at det er særlig effektivt for innvandrere med kort botid

(over 3 år) å motta et brev med oppfordring om å stemme.

Rapporten er skrevet på engelsk, med norsk sammendrag.

Last ned:

[Getting out the vote – experiments in voter mobilization among immigrants and natives in Norway](#) (660 KB)

«Med mandat til å hjelpe. Integreringsrådgivere ved norske utenriksstasjoner: Erfaringer og anbefalinger» (Fafø-rapport 2016:11)

Fafø har på oppdrag fra IMDi gjennomført en evaluering av ordningen med integreringsrådgivere (IR) ved fire norske utenriksstasjoner. Målet har vært å få et kunnskapsgrunnlag for å vurdere om, og eventuelt hvordan, ordningen skal videreføres.

Evalueringen tar utgangspunkt i at integreringsrådgiverne både har et operativt og et strategisk oppdrag. Det operative gjelder arbeidet med enkeltsaker, som råd og veiledning til utsatte og ansatte i hjelpeapparatet, og assistanse til hjemreiser. Det strategiske oppdraget inkluderer nettverksarbeid på tjenestestedet og i Norge, oppfølging av bistandsprosjekter og kompetanseheving i utenrikstjenesten og i Norge.

Fafø har gjennomført kvalitative intervjuer med 43 aktører som har hatt erfaring med ordningen med integreringsrådgivere. Dette inkluderer tidligere og nåværende integreringsrådgivere, ledere og ansatte ved utenriksstasjonene, aktører i forvaltningen og tjenesteapparatet i Norge. Fafø har også gjennomført en spørreundersøkelse til minoritetsrådgivere i skolene, og gjennomgått relevant dokumentasjon, som årsrapporter og anonymiserte omtaler av enkeltsaker.

Hovedfunn

- Det er stor variasjon mellom de ulike utenriksstasjonene når det gjelder hvordan mandatet fungerer i praksis. Det er flere årsaker til dette, og de påvirker både den operative og den strategiske delen av arbeidet.
- Integreringsrådgiverne har håndtert 904 saker i perioden 2008-2015. Disse hører i hovedsak inn under tre kategorier: Tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og andre oppvekst- og ekteskapsrelaterte saker. Sistnevnte kategori øker mest, og den står nå for 60 prosent av sakene. 40 prosent gjelder tvangsekteskap og frykt for tvangsekteskap. Svært få saker gjelder kjønnslemlestelse eller frykt for kjønnslemlestelse.
- Integreringsrådgiverne fungerer som brobyggere mellom «ute og hjemme» i det operative arbeidet og utgjør på den måten en del av en tiltakskjede. En tilsvarende tiltakskjede er ikke på plass i den strategiske delen av arbeidet. Fafø etterlyser en overordnet strategi for kunnskapsbygging og -formidling, og et tydeligere støtteapparat for implementering av denne fra integreringsrådgivernes faglige ledelse.

Anbefalinger

- Ordningen med integreringsrådgivere bør videreføres som en fast stillingsfunksjon, som del av det langsiktige arbeidet med å forebygge og bistå i tilfeller av familievold i transnasjonale familier. Dette begrunnes blant annet i at antall saker til integreringsrådgiverne øker, og at barnevernet får utvidet ansvar for norske borgere i utlandet på grunn av Norges tilslutning til internasjonale konvensjoner. Økende antall flyktninger til Norge kan også føre til flere transnasjonale familievoldssaker.

Fafo gir også fire konkrete anbefalinger til det videre arbeidet:

- Det bør presiseres hvilken type familievold stillingene skal jobbe med. Den bør fortsatt gjelde tvangsekteskap, frykt for tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og frykt for kjønnslemlestelse. I tillegg bør den gjelde arbeid med barn, unge og kvinner som er etterlatt eller holdes tilbake i utlandet mot sin vilje, og enkelte tilfeller av barnebortføringer.
- Den faglige forankringen og ledelsen for stillingene bør flyttes fra IMDi til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), da Bufdir har fagkompetansen på voldsfeltet. Integreringsrådgiverne bør fortsatt være spesialutsendinger med ansettelse i Utenriksdepartementet. Stillingen kan endres til familierådgiver, familieattaché eller spesialutsending for familiesaker.
- Det bør gjøres en avklaring av forholdet mellom konsulært arbeid og bistandsarbeid i mandatet og virksomhetsplaner for stillingene. Dette vil bidra til likere forståelse av mandatet ved utenriksstasjonene. Det bør utredes hvordan det kan knyttes en økonomisk ramme til stillingen for å støtte opp om nettverksarbeidet. Forvaltningen av refusjonsordningen bør flyttes fra Bufdir til utenriksstasjoner med spesialutsending, og den bør dekke alle typer familievold. Føringer om at refusjonsordningen skal dekke vold som er æresrelatert bør fjernes, men alvorlighetsgrad bør vurderes presisert.
- Det bør etableres et apparat og en strategisk plan for den strategiske delen av oppdraget som gjelder kunnskapsbygging og formidling, ledet av fagansvarlig direktorat (Bufdir foreslått). Dette bør skje i samarbeid med Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, som Bufdir koordinerer.

Når det gjelder antall stillinger og geografisk plassering, har Fafo ikke gitt anbefalinger, da de mener det først må avklares hva framtidig mandat og organisatorisk forankring skal være. Antall utsendinger bør imidlertid være slik at det kan forekomme faglig utveksling og diskusjon på tvers av stillinger og utenriksstasjoner, også med stasjoner uten utsending. Geografisk plassering må vurderes fortløpende, sett i lys av sakstilfang, forhold i diasporaen og mulighetene for å kunne jobbe i et område.

Last ned:

[Fafo-rapport Med mandat til å hjelpe](#) (2 MB)

«Folkehelse og integrering» (NIBR)

På oppdrag fra Helsedirektoratet og IMDi skal NIBR utarbeide en rapport om hvordan kommunenes arbeid med folkehelse og integrering av innvandrere kan understøtte og utfylle hverandre.

Hvor ligger de gode synergiene i å se folkehelse og integrering i sammenheng, både i plan- og strategiarbeidet og i utformingen av gode tiltak? NIBRs policy-analyse av skjæringspunkter og overlapping mellom folkehelse- og integreringsfeltet vil bli illustrert med eksempler på kommunalt og regionalt arbeid.

Rapport skal etter planen leveres 1.3.17.

Innvandrerorganisasjoners rolle og potensial i lokalt integreringsarbeid

Dette oppdraget skal identifisere gode eksempler, barrierer og suksessfaktorer for at innvandrerorganisasjoner skal kunne ha en brobyggende rolle, og virke som et supplement for lokale myndigheter i integreringsarbeidet.

Fafo skal levere rapport innen 1. april 2017.

Serier

Kommuneundersøkelsen 2015

Kommuneundersøkelsen 2015

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

IMDis kommuneundersøkelse er en årlig undersøkelse rettet mot alle landets kommuner. Temaet er hvordan kommunene arbeider med bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere, og hvordan de oppfatter IMDi som samarbeidspartner.

Kommuneundersøkelsen ble gjennomført ved årsskiftet 2015/2016. 324 av landets 428 kommuner og 13 av Oslos 15 bydeler har svart. Dette gir både en høy svarprosent på 76 og god representativitet.

Kommunenes svar vil danne grunnlag både for IMDis pådriverarbeid overfor enkeltkommuner, grupper av kommuner, og i utvikling og målretting av tjenester som imøtekommer kommunenes behov.

Hovedfunn

- En stor andel kommuner planlegger å øke kapasiteten i eget tjenesteapparat for å ta imot et økt antall flyktninger, særlig når det gjelder introduksjonsprogram, norskopplæring og boligjenester. Hele 86 prosent av kommunene som har svart planlegger kapasitetsøkning på disse områdene.
- Andelen kommuner som har retningslinjer for bruk av tolk der nasjonalt tolkeregister inngår, har økt sammenlignet med i fjor.
- 189 av kommunene i undersøkelsen oppgir at de er vertskommune for ulike typer asylmottak. Mange av disse kommunene svarte at de har utilstrekkelig kapasitet til å tilby lovpålagte tjenester innenfor skole (37 prosent), barnevern (59 prosent) og helse (42 prosent) til beboere i mottak. Dette antyder varierende og sprengt tjenestekapasitet i kommunene overfor denne målgruppen på undersøkelsestidspunktet.
- Samarbeid med kommunene om grunnleggende kvalifisering er en av IMDis kjerneoppgaver. Etter et mangeårig fokus på mål om rask overgang til arbeid og utdanning for nyankomne med fluktbakgrunn, har 6 av 10 bosettingskommuner resultatmål for introduksjonsprogrammet. 7 av 10 rapporterer jevnlig til kommunal ledelse om resultatutviklingen. Henholdsvis 4 av 10 og 3 av 10 har imidlertid ikke slike resultatmål eller rapporteringsrutiner. Flere av disse kommunene er små, og uerfarne som bosettingskommuner.

- Kommunene gir uttrykk for at bistand fra IMDi på området «kvalifisering og sysselsetting av flyktninger» ikke er god nok og vil være særlig viktig de nærmeste årene. Dette gir følgelig et godt utgangspunkt både for IMDis samarbeid med kommunene og pådriverarbeid på kvalifiseringsfeltet. Funnene bekrefter behovet for IMDis særlige satsing på kvalifisering som område der IMDi framover skal utvikle og tydeliggjøre sine tjenester til kommunene.
- Om lag 7 av 10 kommuner samarbeider med lokalt næringsliv om kvalifisering og arbeidstrening eller ordinær sysselsetting for flyktninger. 9 av 10 kommuner samarbeider med frivillige organisasjoner om integrering av flyktninger. Det samarbeides med frivillige om blant annet lokale møteplasser, aktiviteter knyttet til introduksjonsprogram, norskopplæring og barn og barnefamilier, samt helsefremmende tiltak og fysisk aktivitet. Nær 8 av 10 kommuner har planer om å initiere eller videreutvikle samarbeidet med næringsliv og frivillighet i 2016. Dette gir drahjelp til IMDis rolle som bindeledd og tilrettelegger mellom kommuner og aktører innen frivillighet og næringsliv.
- Utover økonomiske tilskudd og bistand til bosetting av flyktninger, har 8 av 10 kommuner mottatt bidrag fra IMDi i form av tilrettelegging for kunnskapsspredning og erfaringsutveksling mellom kommuner og andre statlige aktører i 2016. Nyten av IMDis bistand på ulike områder vurderes i all hovedsak som høy, og kommunene ønsker mer bistand fra direktoratet på ulike tjenestoområder.
- Svar fra 33 av IMDis 40 samarbeidskommuner indikerer at de jobber mer systematisk og langsiktig med integrering, at de har større kjennskap til IMDis arbeid, og at de vurderer IMDis bidrag som mer nyttig enn det øvrige bosettingskommuner gjør.

Last ned:

[Kommuneundersøkelsen 2015](#) (1 MB)

Kunnskapssenteret for helsetjenesten i Folkehelseinstituttet, Velferdsseksjonen

Velferdsseksjonen er en arena for samarbeid om tematisk tverrsektorielle kunnskapssoppsummeringer og internasjonale litteraturgjennomganger av eksisterende forskning mellom IMDi, NAV, Husbanken, Bufdir og Hdir.

IMDi bidrar med finansiering av Velferdsseksjonen med 1 mill. kroner årlig, i henhold til avtale inngått i 2015, som gjelder for fire år.

I 2016 har Velferdsseksjonen arbeidet med bl.a. to systematiske oversikter som er av særlig interesse for IMDi:

- Likeverdige helse- og omsorgstjenester for innvandrere – hva er effekten av tiltak på systemnivå? Fellesbestilling fra IMDi og Helsedirektoratet (høst 2015)
- Effekt av Supported Employment-tiltak. Bestiller er NAV (høst 2015), IMDi har vært involvert ifm. prosjektplan og søkestrategi.

Rapporter fra disse prosjektene vil bli publisert i 2017.

IMDi foreslo kunnskapsoppsummering på følgende temaer i 2016:

- Assistert bosetting (samarbeid med Husbanken)
- Segregering/nabolageffekter (samarbeid med Husbanken)
- Språkopplæring for personer med liten/ingen utdanning (samarbeid med Kompetanse Norge)
- Gjengkriminalitet/utsatte boligområder

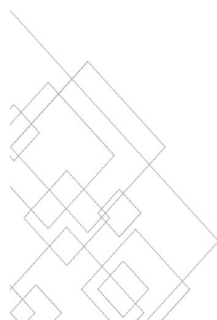
Hvilke prosjekter som skal gjennomføres er gjenstand for prioriteringsdiskusjon mellom deltakende velferdsaktører og velferdsseksjonen.

Beregningsutvalgets kartlegginger

Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger i 2015

Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag i 2015

Rapport fra Beregningsutvalget august 2016

Bosettingen av flyktninger vokste kraftig i 2015 uten at kommunenes utgifter per person øker tilsvarende. Overføringene fra staten dekker over 90 prosent av kommunens utgifter i 2015.

Hvert år kartlegger et beregningsutvalg kommunenes gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. De ser også på hvorvidt utgiftene stemmer overens med hvor mye kommunene mottar i støtte fra staten. Kartleggingen dekker perioden kommunene mottar integreringstilskudd og tilskudd til norskopplæring – det vil si året personene bosettes, samt de fire påfølgende årene.

Siden det er vanskelig å hente ut nøyaktige regnskapstall for alle utgiftene, beregner utvalget hvor stor andel som går til å dekke behovene til personene som bosettes. Det beregnes en

gjennomsnittsutgift per person, så mange kommuner vil i realiteten ha utgifter som er høyere eller lavere enn det kartleggingen viser.

Funnene til Beregningsutvalget er en del av beslutningsgrunnlaget når neste års satser for tilskudd skal fastsettes.

Hovedfunn i årets kartlegging

- Kommunene har i gjennomsnitt utgifter på 775 500 kroner per flyktning over fem år.
- I 2015 dekket integreringstilskuddet over 90 prosent av kommunenes utgifter til bosetting og integrering.
- Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap dekker utgifter for personer som har rett og plikt, eller kun rett, til slik opplæring etter introduksjonsloven. Beregningsutvalgets kartlegging viser en gjennomsnittlig utgift per deltager på 118 000 for 1 100 timer opplæring.
- Høy bosetting og lavere utgifter
Hovedbildet er at bosettingen av flyktninger vokste kraftig i 2015, uten at kommunenes utgifter per person øker tilsvarende. Årets funn antyder stordriftsfordeler ved høy bosetting.
- Mange flere flyktninger ble bosatt sent på året i 2015 enn 2014, mens kommunen får tilskudd for hele året. Det er en medvirkende årsak til en økt dekningsgrad.

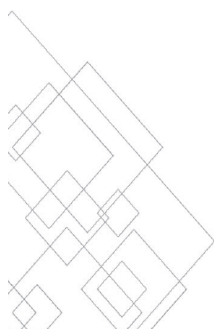
Last ned:

[Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag i 2015](#) (759 KB)

Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige i 2015

Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige flyktninger i 2015

Rapport fra Beregningsutvalget august 2016

Kommunene får dekket 71 prosent av sine utgifter til enslige mindreårige i 2015, mot 63 prosent i 2014.

Hvert år kartlegger et beregningsutvalg kommunenes gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige. De ser også på hvorvidt utgiftene stemmer overens med hvor mye kommunene mottar i støtte fra staten.

Kartleggingen dekker perioden kommunene mottar integreringstilskudd og tilskudd til norskopplæring – det vil si året personene bosettes, samt de fire påfølgende årene.

Siden det er vanskelig å hente ut nøyaktige regnskapstall for alle utgiftene, beregner utvalget hvor stor andel som går til å dekke behovene til personene som bosettes. Det beregnes en gjennomsnittsutgift per person, så mange kommuner vil i realiteten ha utgifter som er høyere eller lavere enn det kartleggingen viser.

Funnene til Beregningsutvalget er en del av beslutningsgrunnlaget når neste års satser for tilskudd skal fastsettes.

Hovedfunn i årets kartlegging

- Kommunene har i gjennomsnitt utgifter på 976 000 kroner per enslig mindreårig over fem år.
- Kommunene får dekket 71 prosent av sine utgifter til enslige mindreårige i 2015, mot 63 prosent i 2014.

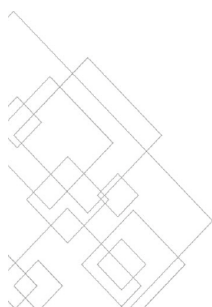
Last ned:

[Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige flyktninger i 2015](#) (488 KB)

Kommunenes utgifter i 2015 som vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere

Kommunenes utgifter
i 2015 som vertskommuner
for statlige mottak for
asylsøkere

Rapport fra Beregningsutvalget desember 2016

Beregningsutvalget har kartlagt 15 kommuners utgifter som vertskommuner for ordinære statlige asylmottak i 2015.

Kartleggingen er laget på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Hovedfunn

- Vertskommunetilskuddet dekket 65 prosent av de utgiftene det er ment å dekke i 2015. Utvalgskommunene hadde til sammen 43,7 millioner kroner i utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon – mot 28,4 millioner kroner i tilskudd. Helsetjenester utgjorde over halvparten av utgiftene.
- Fra 2015 til 2016 ble satsene for både grunntilskudd og plasstilskudd økt med 23,5 prosent. Tilskudd ut fra prisjusterte 2016-satser ville ha dekket 78 prosent av de kartlagte utgiftene i 2015.
- Det er store forskjeller i dekningsgrad mellom kommunene. Særskilte kostnadsdrivere er enkeltsaker med tyngre behov, samt at noen kommuner har et mer omfattende helsetilbud med flere årsverk dedikert til asylsøkere.
- Barnehagetilskuddet for 4- og 5-åringer dekket 82 prosent av utgiftene de er ment å dekke. Tilskuddet til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge (grunnskoletilskuddet), dekket samlet sett 62 prosent av de kartlagte utgiftene.

Anbefalinger

- Kartleggingen skal gi sikrere grunnlag for å foreta eventuelle justeringer i tilskuddordningene. På kort sikt anbefaler Beregningsutvalget en videreføring av dagens innretning på vertskommunetilskuddet, men med en ytterligere oppjustering av satsene.
- På lengre sikt anbefaler utvalget å utrede muligheten for å utvide dagens refusjonsordninger til å omfatte flere helse- og barnevernsutgifter der det er store utgifter knyttet til enkeltsaker. Utvalget anbefaler videre å innføre en grunnsats i grunnskoletilskuddet, samt å oppjustere satsen per undervisningsmåned.

Last ned:

[Kommunenes utgifter i 2015 som vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere](#) (1 MB)

IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

IMDi Øst

Fylkene Østfold, Vestfold,
Akershus og Oslo
Postboks 8059 Dep
0031 OSLO
Telefon 24 16 88 00
Telefaks 24 16 88 31

IMDi Indre Østland

Fylkene Hedmark,
Oppland og Buskerud
Postboks 1133,
2806 GJØVIK
Telefon 24 16 88 00
Telefaks 61 17 08 95

IMDi Sør

Fylkene Telemark,
Aust-Agder og Vest-Agder
Postboks 647,
4666 KRISTIANSAND
Telefon 24 16 88 00
Telefaks 38 02 04 80

IMDi Vest

Fylkene Rogaland, Hordaland
og Sogn og Fjordane
Postboks 159 Sandviken,
5812 BERGEN
Telefon 24 16 88 00
Telefaks 55 30 09 88

IMDi Midt-Norge

Fylkene Møre og Romsdal,
Sør- og Nord-Trøndelag
IMDi Midt-Norge
Postboks 2438 Sluppen
7005 TRONDHEIM
Telefon 24 16 88 00
Telefaks 73 89 24 31

IMDi Nord

Fylkene Nordland,
Troms og Finnmark
Postboks 83,
8502 NARVIK
Telefon 24 16 88 00
Telefax 76 96 58 38

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Postboks 8059 Dep.
N-0031 Oslo

Kontoradr.:
Tollbugata 20
Tlf: (+47) 24 16 88 00
Faks: (+47) 24 16 88 01
www.imdi.no
E-post:

www.imdi.no

